

SLOVENSKI

Poročevalac

Izdaja časopisno-zbirniško podjetje ZDL 'Nas tisk', Direktori: Radi Janžura / Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak / Tiska: Tiskarna 'Slov. poročevalca' / Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5-III., telefon 23-523 do 23-526 / Upravna: Ljubljana, Čopova ulica 50-III., telefon 22-573 in 22-621 / Oglasi: Ljubljana, Karlejeva ulica 6, telefon 21-596, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-532 / Pošta: predal 29 / Izkolji račun: Narodne banke 601-11-163 / Mesečna naročnina 200 din

Ob vrnitvi iz Avstrije so drža vnega sekretarja za zunanje zadeve Kočo Popoviča na beograjski postaji sprejeli Milovan Djilas, Moša Pijade, Franc Leskošek, dr. Aleš Bebler in drugi

Seja predsedstva Socialistične zveze Slovenije

LJUBLJANA, 13. nov. Ob 12 uri dopoldne je bila pod predsedstvom tov. Mihe Marinka seja predsedstva glavnega odbora Socialistične zveze Slovenije. Predsedstvo je pretresalo vprašanja v zvezi z bližnjimi parlamentarnimi volitvami in pregledalo rezultate volitev v okrajne zbornice proizvajalcev. Nadalje je razpravljalo o proslavi 29. novembra, ki bo letos hkrati praznovala 10-letnico zasiedanja AVNOJ v Jajcu.

ki bo nudila vsem političnim delavcem potrebno literaturo za študij in znanstveno delo. Knjižnica bo imela za osnovo doseženo knjižnico CK ZKS in del študijske knjižnice republiškega sindikalnega sveta. Prav tako je ustanovilo tudi poseben tiskovni sklad Socialistične zveze, ki naj bi služil za financiranje tiska Socialistične zveze.

Končno je bil imenovan posebni odbor Socialistične zveze za organizacijo proslave 150-letnice vstaje srbskega ljudstva.

Devetletnica osvoboditve Skoplja

SKOPLJE, 13. nov. Danes so v Skoplju praznovali devetletnico osvoboditve glavnega mesta LR Makedonije. V okviru proslave je imel mestni ljudski odbor slavnostno sejo, na kateri je govoril o dosežanih uspehih in nadaljnjem razvoju Skoplja predsednik odbora Kemal Sejfula. Na seji so določili nagrado 100.000 din za najboljšo knjižno delo, ki bo podeljena 13. novembra vsako leto, ter tri nagrade za najboljše teme učencev skopljanskih šol.

Nove intrige italijanskega vladnega tiska

Predstavniki italijanske vlade naj bi Turčijo svarili pred Jugoslavijo, ki je »panslavistična in za vedno povezana z Vzhodom« - Tiskovna konferenca v britanskem ministru za zunanje zadeve - Resolucija italijanske krščansko demokratske stranke

Rim, 13. nov. (Tanjug) Nekaka razcepljenost v stališču italijanskih strank in časopisov glede tržškega vprašanja, ki je prišla do izraza zadnje dni, se kaže tudi v današnjih komentarjih tiska v zvezi s potovanjem Pelle v Ankaru. Struje centra, ki menijo, da za Italijo ne bi bilo koristno, če bi se še naprej zaostrel tako in tako napet položaj, in ki so se zdale za položaj Italije tudi v razmerju do zahodnih sil in za naklonjenost, ki so jo kazale te sile do sedaj do italijanskih zahtev, menijo, da bi obisk predsednika Pelle v Ankari utegnil biti povod za pritegnitev Turčije kot posredovalke v tržškem sporu glede na to, da je Turčija prijatelj Italije in Jugoslavije in glede na zainteresiranost Turčije, da bi se tržško vprašanje rešilo čim prej in utrdila obramba na Balkanu. »Messaggero« in »Popolo« vldita v tem glavni namen Pellovega potovanja v turško prestolnico.

Ne manjka pa tudi komentarjev v prav tako vplivnih časopisih, ki ne kažejo niti iskric modrosti in umerjenosti, pač pa skušajo spet sejati seme razdora med balkanskimi narodi, želeč hkrati prepričati vsak stik in sporazum v tržškem vprašanju. Tako n. pr. rimski »Tempo«, ko komentira obisk Pelle v Turčiji, vnovič razvija teorijo o sporu med »slovanskim in zahodnim svetom«, v katerem »se Jugoslavija ne bo nikoli mogla odreči panslavizmu, ki jo veže na Vzhod in jo bo usoda vedno povezovala z Vzhodom«. Na

podlagi te teorije poziva »Tempo« zahodne države, naj izpolnijo italijanske težnje, Turčijo pa opozarja, da jo vežejo na Italijo »sorodnost in parlamentarna demokracija«, ki je »povod za prijateljstvo« pri Italijavi pa »za Turčijo takega poročstva ni«.

Stališče »Tempo« delja in razlagata tudi neofašistični »Secolo« in »Giornale d'Italia«, časopisa desnice, s katerima je imela Pellova vlada v zadnjem času zelo tesne zveze in je ozko sodelovala. Navzlic nekaterim vestem časopisov, kot sta »Giustizia« in »Momento«, še ni

nobenih stvarnih dokazov, da so se začele sodelovanje in zveze Pelle z desnico rahljati in da se Pella ne namerava še naprej oslanjati na njene glasove, kar pomeni, da se strinja tudi z njenim stališčem.

London, 13. nov. (Tanjug) Na današnji redni tiskovni konferenci v Foreign Officeu je bilo takoj v začetku postavljenih več vprašanj v zvezi s poročilom dopisnika »Timesa« iz Rima o tržškem vprašanju. Dopisnik »Timesa« je sporočil slonoci svojemu uredništvu, da je dobil italijanski veleposlanik Brosio, ki je včeraj prispel v London, navodila, naj sporoči Veliki Britaniji, da je bila »jugoslovanska pobuda pri italijanski vladi« ugodno sprejeta.

Uradni zastopnik britanskega ministru za zunanje zadeve pa je demantiral danes, da bi bila italijanska vlada sporočila, da sprejema jugoslovanske predloge za konferenco petih prizadetih držav glede Trsta. Dejal je tudi, da se ne želi spuščati v razlaganje o možnostih za sklicanje te konferencie. Italijansko veleposlanstvo v Londonu je tudi pohitilo in zanikalo davi poročilo »Timesa«, nakar je bil objavljen demantni Foreign Officea.

Izjava zastopnika britanskega ministru za zunanje zadeve je vzbudila presenečenje diplomatskih opazovalcev, kajti večina sodi, da so informacije »Timesa« preverjene.

Trgovina v zvezi s pogrebom žrtev tržških neredov

Družini Zavadil s o iredentisti obljubili 2 milijona lir

Beograd, 13. nov. Kakor je umorjen pri zadnjih neredih. Družina umorjenega Zavadila je zahtevala, da se ga ne pokopje skupaj z ostalimi žrtvami, češ da se Zavadil ni bavil s politiko in da ga zato ni treba pokopati z drugimi žrtvami. Iredentisti pa so hoteli dokazati, da je Zavadil umrl kot italijanski rodojub in so pritisnili na njegovo družino, da spremeni svoje stališče. Ker politični argumenti niso nič zalegli, so obljubili družini 2 milijona lir in šele tedaj je privolila, da se pokopje Zavadila skupno z ostalimi žrtvami.

umorjen pri zadnjih neredih. Družina umorjenega Zavadila je zahtevala, da se ga ne pokopje skupaj z ostalimi žrtvami, češ da se Zavadil ni bavil s politiko in da ga zato ni treba pokopati z drugimi žrtvami. Iredentisti pa so hoteli dokazati, da je Zavadil umrl kot italijanski rodojub in so pritisnili na njegovo družino, da spremeni svoje stališče. Ker politični argumenti niso nič zalegli, so obljubili družini 2 milijona lir in šele tedaj je privolila, da se pokopje Zavadila skupno z ostalimi žrtvami.

Sprejem v oslanikov pri Popoviču

Beograd, 13. nov. (Tanjug). Državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popovič je danes ob 17.30 na njihovo željo sprejel veleposlanika Francije in Vel. Britanije g. Philipa Baudeta in sir Yvo Maleta ter odpravnika poslov veleposlanstva ZDA g. Woodrofa Wallera. Razgovor, ki je trajal okrog 40 minut je potekal o vprašanju Trsta.

Protokolarni obisk novega veleposlanika ZDA

Beograd, 13. nov. (Tanjug). Državni sekretar za zunanje zadeve FLRJ Koča Popovič je sprejel danes ob 17. uri na protokolarni obisk novega veleposlanika ZDA v FLRJ g. Jamesa Riddlebergerja.

Izjava zastopnika avstrijske vlade o obisku Koče Popoviča

Dunaj, 13. nov. (Reuter) Zastopnik avstrijske vlade je izjavil, da je državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popovič ob svojem obisku na Dunaju popolnoma razumel željo Avstrije, da se ne bi vmešavala v tržško vprašanje. Dejal je, da Koča Popovič ni napravil niti najmanjšega poskusa, da bi pripravil Avstrijo k opustitvi njene nevtralnosti. Avstrijska vlada visoko ceni to stališče jugoslovanskega državnika, je izjavil avstrijski predstavnik, posebno še glede na to, ker je Italija poskušala nagovoriti Avstrijo, da bi zavzela določeno stališče, italijanski časopis pa so hoteli s svojim pisanjem ovirati avstrijsko-jugoslovanske razgovore.

TRETTJA REDNA LETNA SKUPŠČINA ZSJ LJUBLJANSKE UNIVERZE

Zveza študentov - parlament mladih intelektualcev

Referat predsednika in podpredsednika univerzitetnega odbora o pereh problemih ljubljanskih študentov ter o delovanju podeželskih klubov - Polovica vseh slušateljev je iz Ljubljane - Vsak šesti študent bil deležen samopne moči - Živahna razprava popoldne v treh komisijah

Ljubljana, 13. nov. Danes dopoldne se je začela v dvorani kina »Soča« tretja redna letna skupščina Zveze študentov ljubljanske univerze. Konferenci so poleg številnih delegatov in več sto študentov ljubljanske univerze ter visokih šol in akademij prisostvovali še član izvršnega sveta LRS Jože Potrč, sekretar mestnega komiteja ZKS Vlado Krivic, predsednik dosedanje Ljudske skupščine LRS Ferdo Kozak, dr. Anton Melik predsednik Sveta za prosveto in kulturo LRS, rektor univerze dr. Fran Zwitter, zastopnik Društva visokošolskih profesorjev dr. Vogenik, rektorji, dekani, prorektorji in predkani univerze in visokih šol, predsednik centralnega odbora ZSJ Niko Tripolo, zastopniki študentov iz Zagreba in Skoplja.

organizacije, ki je štela v preteklem letu 5896 članov.

Ko je govoril o delu posameznih združenj, je naglasil, da se je na nekaterih fakultetah znatno povežlo tudi politično delo. Najbolj aktivno so bili pri tem pravnik in gradbeniki, a tudi strokovni klub na posameznih fakultetah so večkrat posegli v javno razpravo: pedagogi ob primeru Boštanj, strokovni klub pravnikov pa je dal več predlogov zakonodajnemu odboru za vse važnejše zakone. Nekateri predlogi k zakonom o verski skupnosti, k ustavnim in univerzitetnim zakonom so bili tudi sprejeti.

Težnja, da se študentska mlada

dina čimbolj poveže z javnostjo je privedla v preteklem študijskem letu do ustanovitve 14 okrajnih in mestnih akademskih klubov oz. društev. Nekateri so zabeležili prav lepe uspehe, tako klub v Zireh, obrmurski klub, mariborski, kranjski, belokranjski, kočevski in soštanski klub. Ti so prirajali razne kulturne, prosvetne ter športne prireditve ter posegli v politično življenje v dotičnem kraju. Tako je žirovski klub močno razbujal prosvetno dejavnost domačega kraja. Prekmurci so se lotili problema brezposelnosti in borbe proti zaostalosti.

Zakaj nima Saha krajna nobenega študenta

Obširno je podpredsednik govoril tudi o socialno-ekonomskih problemih študentov. V začetku je naglasil, da se je število slušateljev na ljubljanski univerzi in visokih šolah povečalo od 2162 v letu 1939-40 na 6058 v letu 1952-53. Nato pa je seznanil skupščino z nekaterimi še nerešenimi socialno-ekonomskimi problemi študentov, ki so se pojavili predvsem v zadnjem letu.

Posebej je še poudaril socialni sestav naših študentov, ki se ni bistveno spremenil od tistega (Nadaljevanje na 2. strani)

Predlogi za znižanje cen kmetijskih pridelkov

Beograd, 13. novembra. Odbor za gospodarstvo zveznega izvršnega sveta je določil posebno komisijo, ki je te dni proučevala vzroke velikih razlik med odkupnimi in maloprodajnimi cenami kmetijskih pridelkov. Komisija je ugotovila, da so cene na drobno kmetijskih pridelkov zelo visoke in da obstoje vseh pogoji, da se znižajo. Po podatkih zveznega zavoda za statistiko je znašal indeks cen kmetijskih pridelkov v avgustu in septembru letos med 50 in 52 glede na cene v lanskem letu, če le-te obeležimo s 100. Glede na velike tržne presežke kmetijskih proizvodov pa je potrebno, da se nivo cen zmanjša. Za nekatere pridelke (paradižnik, fižol, krompir, zelje) je bila ponudba veliko večja kakor potrošnja, vendar se razlika med odkupnimi in cenami na drobno ni znižala in je vse leto ostala ista. Odkupna cena fižola je n. pr. bila pretekli mesec 50, maloprodajna pa 120 dinarjev. V Smederevu so zelje odkupovali po 80 par, v Sarajevu pa prodajali po 10 in 12 dinarjev.

Clani komisije poudarjajo, da je velika razlika med odkupnimi in maloprodajnimi cenami kmetijskih pridelkov med drugim rezultat slabe organizacije prometa, s tem v zvezi pa tudi z velikimi stroški in slabo tehnično opremo podjetij. Podjetje »Avala« iz Beograda je n. pr. odkupilo v Somboru 10.000 kg paradižnika za 120 tisoč dinarjev in je za stroške transporta do Beograda plačalo 118.000 dinarjev. Zaradi dolgega prevažanja je blago izgubilo na kakovosti, režijski stroški pa so rasli. Razen tega pa so tudi tatvine in špekulacije zavzele velik obseg v trgovini s kmetijskimi pridelki. Vse to potrjuje dejstvo, da je pet velikih podjetij v Beogradu imelo izgube v znesku okoli 60 milijonov dinarjev. Velika podjetja za promet s kmetijskimi proizvodi se niso usmerila na preskrbovanje mest, marveč so organizirala trgovino z blagom po vsej državi. Dve največji podjetji v Beogradu »Avala« in »Vojvodina« sta n. pr. prodali letos le 20 odstotkov blaga, ostalo količino pa sta predali drugim potrošnim središčem oziroma tja, kjer so bile cene proizvodov večje.

Beograd, 13. novembra. Odbor za gospodarstvo zveznega izvršnega sveta je določil posebno komisijo, ki je te dni proučevala vzroke velikih razlik med odkupnimi in maloprodajnimi cenami kmetijskih pridelkov. Komisija je ugotovila, da so cene na drobno kmetijskih pridelkov zelo visoke in da obstoje vseh pogoji, da se znižajo. Po podatkih zveznega zavoda za statistiko je znašal indeks cen kmetijskih pridelkov v avgustu in septembru letos med 50 in 52 glede na cene v lanskem letu, če le-te obeležimo s 100. Glede na velike tržne presežke kmetijskih proizvodov pa je potrebno, da se nivo cen zmanjša. Za nekatere pridelke (paradižnik, fižol, krompir, zelje) je bila ponudba veliko večja kakor potrošnja, vendar se razlika med odkupnimi in cenami na drobno ni znižala in je vse leto ostala ista. Odkupna cena fižola je n. pr. bila pretekli mesec 50, maloprodajna pa 120 dinarjev. V Smederevu so zelje odkupovali po 80 par, v Sarajevu pa prodajali po 10 in 12 dinarjev.

Clani komisije poudarjajo, da je velika razlika med odkupnimi in maloprodajnimi cenami kmetijskih pridelkov med drugim rezultat slabe organizacije prometa, s tem v zvezi pa tudi z velikimi stroški in slabo tehnično opremo podjetij. Podjetje »Avala« iz Beograda je n. pr. odkupilo v Somboru 10.000 kg paradižnika za 120 tisoč dinarjev in je za stroške transporta do Beograda plačalo 118.000 dinarjev. Zaradi dolgega prevažanja je blago izgubilo na kakovosti, režijski stroški pa so rasli. Razen tega pa so tudi tatvine in špekulacije zavzele velik obseg v trgovini s kmetijskimi pridelki. Vse to potrjuje dejstvo, da je pet velikih podjetij v Beogradu imelo izgube v znesku okoli 60 milijonov dinarjev. Velika podjetja za promet s kmetijskimi proizvodi se niso usmerila na preskrbovanje mest, marveč so organizirala trgovino z blagom po vsej državi. Dve največji podjetji v Beogradu »Avala« in »Vojvodina« sta n. pr. prodali letos le 20 odstotkov blaga, ostalo količino pa sta predali drugim potrošnim središčem oziroma tja, kjer so bile cene proizvodov večje.

Včeraj popoldne je kandidat mesta Ljubljane za zvezno skupščino Edvard Kardelj o nabito polni dvorani Sindikalnega doma odgovorjal na številna vprašanja. Ki so mu jih postavile terenske organizacije SZDL, sindikati, delavski sveti in posamezni delovni kolektivi. V svojem odgovoru se je dotaknil oseh aktualnih političnih, gospodarskih in družbenih problemov ter pojasnjal najrazličnejša vprašanja, ki zanimajo najširše kroge delovnih ljudi. Zlasti obširno se je zadržal na pojasnjevanju pomena in namena gospodarskih uredb, ki so že v jarni diskusiji, kakor tudi tistih, ki so v pripravi ter o njihovem učinku na bodoči gospodarski razvoj. V tej zvezi se je dotaknil tudi problema obratstva, bodoče vloge Narodne banke, odnosa podjetij do komun, kmetijskega zadružništva ter vloge in razvoja socialistične trgovine. Obširno je govoril tudi o problemih socialnega zavarovanja in o zvezi s tem podrtal bodočo ologo ljudskih odborov in samih delovnih kolektivov za čim pravičnejše 6rpanje razpoložljivih sredstev. Dotaknil se je tudi ukrepov za izravnano cen ter poiznaja stanovanjskih najemnin ter poudaril, da s tem nikakor ne bo prizadet žiljenjski standard delovnih ljudi.

Ljubljanski študentje volivcem Slovenije

Studentje ljubljanske Univerze, visokih šol in akademij, zbrani na svoji redni letni skupščini, se obrabamo na slovenske volivce s pozivom, da skupno z nami oddajo 22. novembra svoj glas za kandidate SZDL.

Studentje bomo glasovali za naše kandidate, ker hočemo s tem potrditi zaupanje do ljudske oblasti, ki je v letih po osvoboditvi s svojimi dejanjimi storila vse za razvoj nove, prvokrat na etični osnovi zgrajene družbe. Ob dejanjih našega ljudstva se je v nas utrdila vera, da bo v družbi, ki jo gradimo, življenje človeka stvarno temeljilo na resnični svobodi. Znanost je v našem svetu dobila mesto, ki ji pripada.

Po vojni so zrasli novi inštituti (rudarski, metalurški, vodogradbeni in drugi ter laboratoriji). Odpadle so se nove fakultete (geodetska, ekonomska, agronomsko-gozdarska) in popolna Medicinska visoka šola.

Materialna pomoč, ki jo daje naša ljudska oblast študentom - sredstva za izdajo knjig, za vzdrževanje kulturno-prosvetnih ustanov - vse to je doba resnih naporov, da postane znanost dostopna vsemu delovnemu ljudstvu.

Za kandidate SZDL bomo glasovali tudi zato, ker so zadnji dogodki v zvezi s tržškim vprašanjem dokazali pravilnost povojne politike ljudske oblasti, ki je vsa pretekla leta delala na tem, da postane Jugoslavija gospodarsko močna in neodvisna država. Nesposobnost stare Jugoslavije, da zaščiti naše brate v zamejstvu in ponovno se porajajoči imperializem v Italiji, nas opozarjata na to, da lahko edino oblast ljudstva uspešno brani naše življenjske interese. V zadnjem desetletju smo se jasno zavedli, kaj nam pomeni neodvisnost in koliko je vredna naša politična suverenost. Zato bomo glasovali za kandidate, ki jim zaupamo.

Za kandidate Socialistične zveze bomo glasovali tudi zaradi tega, ker je ljudska oblast s svojim delom utrdila v naših narodih zavest skupne pripadnosti, ki se je 8. oktobra v naši zgodovini tako močno manifestirala kot jugoslovanski patriotizem. Ker vemo, da je le naša enotnost zagotovilo močne in neodvisne Jugoslavije, pozivamo študentje vse delovne ljudi Slovenije, da se nam pridružijo pri glasovanju za gospodarski napredek, močno armado in neodvisnost.

Zivela Socialistična zveza delovnega ljudstva! Zivelo bratstvo naših narodov! Zivela svobodna, močna in neodvisna Jugoslavija!

Studentje v javnosti

Nato je podpredsednik univerzitetnega odbora ZSJ Janez Sinkovec podal obširno in temeljito organizacijsko politično poročilo o delu ljubljanske organizacije na ljubljanski univerzi. V svojem poročilu je našel številne pereče probleme ljubljanske univerze ter visokih šol, študentov ter njihovih

OBNOVITEV POLITIČNEGA BOJA V ZDA

Demokrati v napadu - republikanci v obrambi

Z večjo pozornostjo, kot je sicer v navadi, so tako v ZDA kakor v inozemstvu pričakovali rezultate volitev v 24. kalifornijskem volilnem okraju. Z zmago republikanca Glenarda Lipscomba se je pri predsednikovi stranki vsaj za hip poleglo vznemirjenje po zaporednih zmagah demokratov pri nadomestnih volitvah v kongres ter pri drugih volitvah za guvernerska in županska mesta.

Pred nekaj tedni je namreč tmenovanje demokrate Thomasa Burkea, župana v Clevelandu, za naslednika senatorja Tafta sprožilo vrsto problemov za ameriški kongres. Odslej bo senat imel namreč 48 demokratov, 47 republikancev in enega neodvisnega (senator Wagne Morse). Predsednikova stranka bo lahko nadzorovala senat samo še s pomočjo predsedujočega vice-prezidenta Nizoma, kajti neodvisni republikanec Morse je objavil, da bo pri nekaterih glasovanjih podprl vladno stranko.

Isti položaj se odraža tudi v predstavniškem domu; zmagal Lesterja Johnsona pri doletnih volitvah v Wisconsinu in Harrisona Willianisa v New Jerseyju je pripeljala republikance skoraj na rob obupa. Po teh dveh zmagah so imeli republikanci 218 kongresmanov, od katerih pa je eden predsednik, demokrati pa 215 poslancev, s katerimi je sodeloval še neodvisni Frazer Ream. Če bi demokrati zmagali še v Kaliforniji, potem bi bilo razmerje sil 217:217 in odločil bi glas predsednika. Ta nevarnost je zdaj vsaj za nekaj časa odpravljena, vendar je premoč predsednikove stranke v predstavniškem domu zelo slaba in negotova.

Neuspeh demokratov v Kaliforniji pa ne more zatemniti drugih njihovih izrednih uspehov kot n. pr. zmago demokratov stranke pri volitvah župana v New Yorku, pri guvernerskih volitvah v New Jerseyju ter pri občinskih volitvah v Chicagu, Pittsbuighu in Virginiji. Vse te zmage so dale predsedniku nacionalnega odbora demokratske stranke Mitchellu pobudo za izjavo, češ da »je od severa do juga in od zahoda do zahoda demokratska stranka na pohodu. Na to izjavo je predsednik nacionalnega odbora republikanske stranke Hall odgovoril z besedami, da »se bo politično obzorje zbristilo šele spomladi, ko bo kongres lahko delal po programu, ki ga je napovedal predsednik Eisenhower«.

Kakor koli že gledamo na te zelo zanimive pojave v ameriški notranji politiki, moramo ugotoviti, da sta že septembra obe vladajoči stranki potegnili iz arzenala svoje najtežje politično orožje, kar že vnaprej kaže na ostrino voliniga boja v l. 1954 (poslanci, ki so bili izvoljeni 4. novembra 1952, so začeli s svojim delom 3. januarja 1953. Njihova poslanska doba traja dve leti, se pravi do 3. januarja 1955. Volitve pa so napovedane za jesen 1954.), hkrati pa nam vse to govori, da so se končali »medeni tedni« sodelovanja med predsednikom Eisenhowerom in demokratsko »lojalno opozicijo«.

Pri sedanjih volitvah so se že pokazale osnovne črte prihodnjega političnega boja, pri katerem so demokrati v ofenzivi, republikanci pa so radi ali neradi morali privoliti v — defenzivo.

Glavne potoze tega boja naj bi bile naslednje:

1. PROBLEM FARMARJEV. Dohodek farmarjev se je letos znižal za 13 odstotkov v primerj z lanskim. Ta padec se je začel sicer že za demokratske uprave, toda Trumanova vlada je s subvencijami držala stabilne cene kmetijskih pridelkov, medtem ko se je sedanji minister za kmetijstvo Ezra Taft Benson izrekel proti državnim podporam. Posledice so se najbolj odrazile pri volitvah v Wisconsinu, kjer so farmarji prišli v zgodovini poslali v kongres — demokrata.

2. DAVKI. Eisenhowerova vlada je šla na pot uravnoveženja proračuna in znižanja davka na osebno dohodnino.

To znižanje je povečalo deficit državne blagajne za 5 milijard dolarjev, ki pomenijo poleg že sedanjih 3,8 milijard deficita veliko breme. Vlada, ki je napovedala znižanje davkov, razmišlja sedaj, kako bi našla nove davčne virove...

3. TAFT-HARTLEYEV ZAKON. Skupnost »businessmanov«, ki so pomagali Eisenhoweru, da je prišel na oblast, je proti reviziji tega zakona, naperjenega proti stavkajočim. Eisenhower je sicer objavil spremembo tega protidelavskega zakona, toda v njegovi vladi o tem ni soglasja. Delavski predstavnik v vladi — minister za delo Durkin je zaradi nemoči v boju s svojimi kolegi podal ostanko Democ-

V New Yorku je bil z veliko večino izvoljen za župana demokratski kandidat Robert F. Wagner

kratki sicer niso enotni v boju proti temu zakonu, vendar je gotovo, da večina podpira delavsko opozicijo. To bo nemara vladina tema pri bodočih volitvah...

4. OBRAMBNI PROGRAM IN POMOČ TUJINI. Republikanski kongres je za 6,4 milijard dolarjev zmanjšal izdatke za obrambo in za 3,1 milijardo pomoč inozemstvu. Posebno poslednje zmanjšanje je razburilo demokrate, ki očitajo republikanski vladi, da zanemarja svoje obveznosti do zu-

Trgovinski sporazum med FLRJ in Dansko

KODANJ, 13. nov. Danes so v Kodanju podpisali protokol o podaljšanju veljavnega sporazuma o blagovni zamenjavi in plačilnem prometu med FLRJ in Dansko. Sporazum bo veljal od 31. okt. 1953 do 30. junija 1955. Pogojena višina blagovne zamenjave na obeh straneh je 20 milijonov dolarjev. V blagovni zamenjavi in plačilnem prometu s FLRJ bo Danska po pogodbi izkoristila vse ugodnosti, ki jih nudijo državam, članicam organizacije

za evropsko gospodarsko sodelovanje. Poleg tega je bil došen sporazum tudi glede nekaterih finančnih vprašanj. Sporazum je za Jugoslavijo podpisal Miloš Lalović, svetnik državnega sekretariata za zunanje zadeve, za Dansko pa načelnik ekonomskega oddelka ministrstva za zunanje zadeve g. Blechinger.

Avstrija zahteva svoj vojsko

Dunaj, 13. nov. (AFP) Državni tajnik v ministertvu za notranje zadeve Ferdinand Graf je zahteval danes v parlamentarnem odboru za proračun ustanovitve avstrijske vojske. Zaradi zmanjšanja francoskih in britanskih vojsk sil v Avstriji bo po njegovih besedah nastala potreba po ustanovitvi take armade. Dejal je, da je bila ustanovitev avstrijske vojske eno izmed redkih vprašanj, o katerem so se okupacijske sile zedinile, ki so s etajvljale predlog za državno pogodbo o Avstriji.

Subvencija agenciji France Presse

Pariz, 13. nov. (UP) Francoski parlament je sklenil danes podeliti poluradni časopisni agenciji France Presse za prihodnje finančno leto subvencijo 1.560 milijonov frankov. Subvencija je od lanske manjša za okrog 20 milijonov frankov. Francoski minister za informacije in zastopnik agencije so se izjavili, da je odobrena vsota nezadostna in da potrebuje agencija še najmanj 118 milijonov frankov, če hoče nadaljevati delo.

Odstop avstrijskega zunanjskega ministra

Dunaj, 13. nov. (r) Avstrijski zunanji minister dr. Karl Gruber je danes podal ostavko. Tuje agencije poročajo, da je ostavka v zvezi s kritiko, s katero so bili sprejeti pravkar objavljeni Gruberjevi spomini v krogih ljudske stranke, ki jim dr. Gruber pripada. Kanceler Raab bo jutri predložil predsedniku republike Körnerju ostavko zunanjskega ministra v odobritev.

Konferenca šestih ministrov

PARIZ, 13. nov. (Tanjug). — Glede na vesti iz nemških virov, da je konferenca šest ministrov za zunanje zadeve Schumanovega načrta, ki je bila sklicana za 26. novembra v Haagu, preložena za nedoločen čas, izjavljajo krogi, ki so blizu francoskemu ministertvu za zunanje zadeve, da jim o tem ni nič znanega in da ni nobenih okoliščin, ki bi kazale na to, da bo odložena.

Seul, 13. nov. (r). Podpredsednik ZDA Nixon je govoril pred južno-korejskim parlamentom. Obljubil je pomoč vladi in ljudstvom ZDA Korejcem, da dosežejo svoj cilj — svobodno politvo v Južni in Severni Koreji.

Resolucija iredentističnih izgrednikov v Trstu

Trst, 13. nov. (Tanjug) Kakor trdijo davšnji iredentistični časopisi, išče policija lastnike več avtomobilov in motornih koles, ki so osumljeni, da so bili voditelji fašističnih demonstracij med neredi prejšnjega teden. Policijske patrulje so dooble ukaz, naj najdejo vozila in lastnike ter jih privedejo na policijo. Med vsemi dosedanjimi iredentističnimi neredi in demonstracijami so zapazili na tržaških ulicah nagel promet malih motociklov z dvema potnikoma, ki so krizarili po mestu v raznih smereh. To je bila pravzaprav kurirska služba organizatorjev neredov, ki so prenašali navodila demonstrantom.

Zastopniki mladinske organizacije tržaške kominformistične stranke in zastopniki mladinskih organizacij kršćansko-demokratske, liberalne, monarhi-

stične, saragatovske in republikanske stranke so sinoči soglasno sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo takojšnji razpust angloameriške vojske uprave v conji A in vojske uprave JLA v conji B STO ter izvedbo plebiscita v obeh conah. Resolucija pa ne navaja, za kakšno rešitev tržaškega vprašanja naj bi glasovali.

V tej iredentistično-kominformistični resoluciji imenujejo policijsko akcijo proti fašističnim strankam med nedavnimi

Tržaškimi Slovincem onemogočeno kulturno delovanje

Od 8. oktobra dalje ni bilo nobene slovenske kulturne prireditve

Beograd, 13. nov. Jugopres je obveščen, da od 8. oktobra dalje, da je bil objavljen angloameriški sklep o izročitvi Trsta Italiji, niso mogli imeti tržaški Slovinci nobene kulturne prireditve. Slovensko narodno gledališče v Trstu je moralo odpovedati vse predstave, ker ni dobila na razpol. dvorane. Iz istih razlogov so bili odpovedani koncerti slovenskih umetnikov. Odpovedati je bil tudi koncert Glasbene Matice iz Ljubljane, ki bi moral biti prihodnji mesec v Trstu. Mnogi jugoslovanski umetniki, ki so bili na poti v Trst so mnenja, da je tak položaj posledica neofašističnega terorja v Trstu in zadržanja angloameriške vojske uprave, ki ne dovoljuje slovenskim kulturnim ustanovam, da bi uporabljale dvorano »Auditorium«, ki je doslej bila na raz-

poloju za slovenske prireditve. V slovenskih krogih v Trstu poudarjajo, da bi se položaj še mnogo poslabšal, če bi Trst dobila Italija in bi postal takšen, kot je bil leta 1920, ko so morili Slovinci in zaigali slovensko premoženje.

Zahvala Portorica jugoslovanski delegaciji pri OZN

New York, 13. nov. (Tanjug) Jugoslovanska delegacija na zasedanju Generalne skupščine OZN je prejela od predsednika vladno pismo. »Narod Portorica pismo, v katerem se zahvaljuje za govor, ki ga je imel jugoslovanski zastopnik v skrbniškem odboru Generalne skupščine v debati o usodi Portorica. V pismu pravi, da je bil govor jugoslovanskega delegata nenavadno važen. »Narod portorica je z velikim zanimanjem spremljal debato v Združenih narodih v zaupanju, da so tu države s trdnim protikolonialističnim stališčem, ki bodo zahtevale pravico enakosti za vse narode sveta. Jugoslavija je ena izmed takih držav, zato smo nepopisno hvaležni za vaše plemenito sodelovanje v naši stvari.« sporoča predsednik stranke neodvisnosti Portorica in izraža prepričanje, da bo jugoslovanska delegacija na plenarni seji Generalne skupščine, ko bodo glasovali o tem vprašanju, zavzela isto stališče proti kolonializmu in v istem naprednem duhu.

Spor med Japonsko in Korejo

Tokio, 13. nov. (AFP) Japonski ministar za zunanje zadeve Kacuo Okazaki je izjavil na nekem sestanku vladne liberalne stranke, da je »Inzavija malega otoka Takešima« po Južni Koreji za japonsko vladno »agresivno dejanje, naperjeno neposredno proti japonskem ozemlju. Zasedba tega otoka je lahko povod za izvajanje japonsko-ameriške pogodbe o vzajemni pomoči, po kateri so se ZDA zavezale, da bodo branile Japonsko v primeru neposrednega napada. Minister Okazaki je dejal, da so v tek japonsko-ameriški razgovori o tem vprašanju. — Gre za mali otok Takešima, ki leži v bližini vzhodne obale Koreje in ga je pred kratkim zasedla Južna Koreja.

Grožnje predsednika Južne Koreje

Seul, 13. nov. (UP) Predsednik Južne Koreje Sing Man Ri je danes zagrozil, da bo začel »z lastno akcijo, če ne bo v določenem roku politične konference o Koreji. Vendar pa je še vedno pripravljen sodelovati s predsednikom ZDA Eisenhowerjem, da bi s pogajanjem prišli do miru. Po njegovem mnenju bi se morala pogajanja o premirju omejiti na zastopnike Severne Koreje, Kitajske, ZDA in Južne Koreje. Koreja bi se prav hitro združila, če bi se Kitajci umaknili. Sing Man Ri je obtožil Kitajce in Severne Korejce, da delajo most čez reko, na južnokorejskem ozemlju in da prihajajo na polotok Omdžin, grada utrube in

Francija in evropska armada

Debate o obrambi Evrope so razdelile Francijo na dva tabora — Francoski parlament bo sklepal o evropski armadi šele po izvolitvi novega državnega predednika

Pariz, 13. nov. (Tanjug). — Sklicanje konference »velike trojice«, ki naj bi bila v začetku decembra na Bermudih, je bilo signal za nasprotnike pogodbe o evropski obrambni skupnosti v Franciji, za začetek verjetno odločilne ofenzive proti ratifikaciji te pogodbe. Dosedanja borba se je razvijala v glavnem v časopisih, na zborovanjih in v razpravah v narodni skupščini, kjer se je vladi skoraj vedno posrečilo, da se je izvlekla neporažena, od včeraj pa se gojnja naglo zaostroje in grozi, da bo privedla do zelo resne krize vlade.

Glavni vzrok za zaostrojevanje je predvsem bližnja konferenca na Bermudih, na kateri bosta, kakor trdijo v francoskih političnih krogih, predsednik ZDA Eisenhower in britanski ministri predsednik Churchill pritisnili na predsednika francoske vlade Lanieli, da čimprej poskrbi za ratifikacijo pogodbe o evropski obrambni skupnosti.

Ne manj važen vzrok, ki je privedel do zaostrojevanja, je konferenca ministrov za zunanje zadeve držav Schumanovega načrta, ki bo 26. t. m. v Haagu in na kateri nameravajo postaviti temelje za evropsko politično skupnost.

Prav znamenje, da se je položaj poslabšal, je bila včeraj zahteva degolovske parlamentarne skupine, ki pravi, naj se debata o »evropski« politiki francoske vlade, napovedana prvotno za 17. novembra, odloži. Bivši degolovci in drugi nasprotniki evropske armade sodijo, da Laniel kot šef vlade, ki bo teden dni po bermudski konferenci podala ostavko — po izvolitvi predsednika republike — ne more zastopati Francije na takem sestanku, na katerem bodo od nje zahtevali, naj pospeši ratifikacijo evropske armade, o kateri pa francoska narodna skupščina ne more razpravljati pred februarjem 1954, se pravi prej, preden prevzame dolžnost novi predsednik republike.

Zahtevo po odložitvi omejenjane debata v narodni skupščini, ki jo zahtevajo bivši degolovski poslanci, razlagajo s tem, da bi utegnila imeti ta debata, ki bi se omejila v glavnem na problem evropske obrambne skupnosti, za posledice načelno privolitev narodne skupščine na tako skupnost in privesti do tega, da bi se minister za zunanje zadeve Bidault morda preveč zavezal v Haagu. To bi po drugi strani lahko opogumilo Eisenhowerja in Churchilla v prepričanju, da bi se francoska narodna skupščina lahko izjavila v prid evropske armade, če bi do debata kmalu prišlo.

Degolovska parlamentarna skupina se ni zadovoljila samo s to zahtevo, temveč je storila še več. Poslala je delegacijo h predsedniku vlade Lanielu, ki mu je sporočila, da bodo degolovci prisiljeni ponovno proučiti vprašanje, ali ostanejo v vladni večini in sami vladi, če ne bi dobili zagotovilo, da ne bosta niti Laniel niti Bidault v Haagu in na Bermudih prevzela nobenih obveznosti, ki bi mogle pospešiti izvedbo evropske armade in politične skupnosti.

Tako stališče je potrdil na včerajšnji tiskovni konferenci tudi general De Gaulle, ki je ostro napadel evropsko ar-

mado in jo imenoval »največjo nevarnost za obstoj Francije in Francoske unije.«

Položaj pa je postal še bolj zapleten, ko je minister za zunanje zadeve Bidault včeraj zagrozil z ostavko, če bi predsednik vlade ustregel degolovcem. Na ta način je postala kriza zelo resna in je nevarno, če degolovci ne bodo popustili. Vsa prizadevanja predsednika vlade Lanieli so zato usmerjena k temu, da bi preprečil izstop degolovcev iz vlade, v upanju, da se bodo dogodki v svetu razvijali v prid ratifikaciji.

Tuji opazovalci v Parizu napovedujejo v zvezi z nastalim položajem, da se je sedaj začela velika in odločilna bitka za Evropo. Kakšen bo njen izid, je zelo težko reči, kajti niti pristaši evropske armade ne sede prekrizanih rok. Poleg tega bodo tudi kampanja za volitve predsednika republike, ki bodo v drugi polovici decembra, ter razne politične kombinacije in dogovori s tem v zvezi znatno vplivali na končni sklep. Toda ne glede na končni uspeh te borbe je podoba, da je zamisel o evropski armadi ponovno prebudila duhove v Franciji in razdelila državo v dva tabora. Vsa ostala vprašanja, tako notranja kot zunanjepolitična, so se sedaj bolj ali manj umaknili ob stran. Evropska armada je danes tema, ki prevladuje tako v časopisih kot v diskusijah.

Položaj na Filipinih

Manila, 13. nov. (AFP) Danes so bila poslana v zahodni del otoka Negros in v pokrajino Cavite, južno od Manille, ojačena četa in tankov, ker so pri govorih na volitvah nastali neredi. V obeh pokrajinah so zmagali liberalci, ki hočejo, ogorčeni zaradi zmage nacionalističnega kandidata na predsedniških volitvah, spravitvi s pot krajevne nacionalistične voditelje. Položaj se je še bolj zaostрил zaradi navzočnosti čet uponiškega gibanja, ki skušajo izkoristiti priložnost. Do sedaj je bilo v Bakuru v pokrajini Cavite ubitih šest nacionalističnih voditeljev.

Potovanje generala Gruentherja

Pariz, 13. nov. (AFP) Vrhovni poveljnik zavezniških sil v Evropi general Alfred Gruenther se bo mudil v Bonnu 16. in 17. novembra, kjer bo imel sestanke s tremi visokimi zavezniškimi komisarji v Nemčiji in člani zahodnonemške vlade.

Zahvala Portorica jugoslovanski delegaciji pri OZN

New York, 13. nov. (Tanjug) Jugoslovanska delegacija na zasedanju Generalne skupščine OZN je prejela od predsednika vladno pismo. »Narod Portorica pismo, v katerem se zahvaljuje za govor, ki ga je imel jugoslovanski zastopnik v skrbniškem odboru Generalne skupščine v debati o usodi Portorica. V pismu pravi, da je bil govor jugoslovanskega delegata nenavadno važen. »Narod portorica je z velikim zanimanjem spremljal debato v Združenih narodih v zaupanju, da so tu države s trdnim protikolonialističnim stališčem, ki bodo zahtevale pravico enakosti za vse narode sveta. Jugoslavija je ena izmed takih držav, zato smo nepopisno hvaležni za vaše plemenito sodelovanje v naši stvari.« sporoča predsednik stranke neodvisnosti Portorica in izraža prepričanje, da bo jugoslovanska delegacija na plenarni seji Generalne skupščine, ko bodo glasovali o tem vprašanju, zavzela isto stališče proti kolonializmu in v istem naprednem duhu.

Volina pravica v Egiptu

Kairo, 13. nov. (Reuter) Volilna komisija ustavodajne komisije v Egiptu je sporočila danes, da bodo imeli po novem načrtu ustave volilno pravico tudi člani egiptovskih oboroženih sil, v številni pripadniki policije in obalnih straž.

Volilna pravica v Egiptu

Kairo, 13. nov. (Reuter) Volilna komisija ustavodajne komisije v Egiptu je sporočila danes, da bodo imeli po novem načrtu ustave volilno pravico tudi člani egiptovskih oboroženih sil, v številni pripadniki policije in obalnih straž.

Prisotnost zahodnonemškega opazovalca na konferenci.

London, 13. nov. (r). Zunanji ministar Eden je podal o spodnji zbornici novo pisemno izjavo na intervencijo o vmešanju Egipta v sudanske volitve. Eden pravi, da je egiptovska vlada skušala opipati na izid sudanskih volitev in da je samo o enem tednu poslala v Sudan 1000 uradnikov in pripadnikov vojske, deloma o uniformah. Ti uradniki so bili v Sudanu po egiptovski izjavi, na dopustu. V Chariumu se je mudil tudi egiptovski državni podtajnik za sudanske zadeve. Egipt je pošiljal v Sudan tudi denarne zneske. Eden pravi, da je britanska vlada kljub osemu potrpežljivo in sprajljivo vztrajala na svojem stališču, da zagotovi svobodno volitev in neodvisnost v Sudanu.

New York, 13. nov. (r). Za Trumanom je tudi vrhovni sodnik ZDA Clark odklonil, da nastopi pred odborom za protiameriško aktivnost predstavniške zbornice, kot priča o zadržkih White. Clark pravi, da je kot sodnik vrhovnega sodišča nekoč tudi egiptovski državni podtajnik za sudanske zadeve. Egipt je pošiljal v Sudan tudi denarne zneske. Eden pravi, da je britanska vlada kljub osemu potrpežljivo in sprajljivo vztrajala na svojem stališču, da zagotovi svobodno volitev in neodvisnost v Sudanu.

ZA DNJI TELEGRAMI

prve izdaje

Saarbrücken, 13. nov. (r). Posarski parlament je z 41 glasovi izmed 45 odobril novo francosko-posarsko pogodbo.

Atene, 13. nov. (Tanjug). Jutri se bo po štirimesečni prekinitvi sestala na drugo redno zasedanje grška skupščina.

Bangkok, 13. nov. (UP). Po petdnevnih prekinitvi se je danes nadaljevala repatriacija kuomintangskih vojakov iz Severne Burme. Poročajo, da je danes skupina 30 kuomintangskih vojakov prišla v Siam in se prijavila centru za repatriacijo. Pričakujejo, da bo tekem današnjega dne poslanih na Formozo nad 100 kuomintangskih vojakov. S tem bi se zvišalo število repatriiranih na 500.

Bonn, 13. nov. (Tanjug). Vladni krogi pričakujejo, da bodo pisiki komisariji zahodnih sil o Zahodni Nemčiji neposredno obveščali zahodnonemsko vlado o pripravah za bermudsko konferenco. To pričakovanje temelji na prejšnji izjavi zahodnih sil, da bo bonnska vlada obveščena o razgovorih, ki se nanašajo na Evropo, v prvi vrsti pa na nemški problem. V vladnih krogih poudarjajo, da bonnska vlada ni zahtevala od zahodnih sil, da bi omogočila

Popravek

V članku »Krvavi izgredi samo prva fazca, ki je bil objavljen v našem listu dne 8. novembra, je v zadnjem stavku prvega odstavka bilo pomotoma omenjeno ime g. Winter-tona. Stavek bi se moral pravilno glasiti: Prav tako se je zvečelo, da je g. Bartoli izjavil pred dnevi, da bo »po 1. novembru tekla kri«.

Prisotnost zahodnonemškega opazovalca na konferenci.

London, 13. nov. (r). Zunanji ministar Eden je podal o spodnji zbornici novo pisemno izjavo na intervencijo o vmešanju Egipta v sudanske volitve. Eden pravi, da je egiptovska vlada skušala opipati na izid sudanskih volitev in da je samo o enem tednu poslala v Sudan 1000 uradnikov in pripadnikov vojske, deloma o uniformah. Ti uradniki so bili v Sudanu po egiptovski izjavi, na dopustu. V Chariumu se je mudil tudi egiptovski državni podtajnik za sudanske zadeve. Egipt je pošiljal v Sudan tudi denarne zneske. Eden pravi, da je britanska vlada kljub osemu potrpežljivo in sprajljivo vztrajala na svojem stališču, da zagotovi svobodno volitev in neodvisnost v Sudanu.

New York, 13. nov. (r). Za Trumanom je tudi vrhovni sodnik ZDA Clark odklonil, da nastopi pred odborom za protiameriško aktivnost predstavniške zbornice, kot priča o zadržkih White. Clark pravi, da je kot sodnik vrhovnega sodišča nekoč tudi egiptovski državni podtajnik za sudanske zadeve. Egipt je pošiljal v Sudan tudi denarne zneske. Eden pravi, da je britanska vlada kljub osemu potrpežljivo in sprajljivo vztrajala na svojem stališču, da zagotovi svobodno volitev in neodvisnost v Sudanu.

Prisotnost zahodnonemškega opazovalca na konferenci.

London, 13. nov. (r). Zunanji ministar Eden je podal o spodnji zbornici novo pisemno izjavo na intervencijo o vmešanju Egipta v sudanske volitve. Eden pravi, da je egiptovska vlada skušala opipati na izid sudanskih volitev in da je samo o enem tednu poslala v Sudan 1000 uradnikov in pripadnikov vojske, deloma o uniformah. Ti uradniki so bili v Sudanu po egiptovski izjavi, na dopustu. V Chariumu se je mudil tudi egiptovski državni podtajnik za sudanske zadeve. Egipt je pošiljal v Sudan tudi denarne zneske. Eden pravi, da je britanska vlada kljub osemu potrpežljivo in sprajljivo vztrajala na svojem stališču, da zagotovi svobodno volitev in neodvisnost v Sudanu.

New York, 13. nov. (r). Za Trumanom je tudi vrhovni sodnik ZDA Clark odklonil, da nastopi pred odborom za protiameriško aktivnost predstavniške zbornice, kot priča o zadržkih White. Clark pravi, da je kot sodnik vrhovnega sodišča nekoč tudi egiptovski državni podtajnik za sudanske zadeve. Egipt je pošiljal v Sudan tudi denarne zneske. Eden pravi, da je britanska vlada kljub osemu potrpežljivo in sprajljivo vztrajala na svojem stališču, da zagotovi svobodno volitev in neodvisnost v Sudanu.

Prisotnost zahodnonemškega opazovalca na konferenci.

London, 13. nov. (r). Zunanji ministar Eden je podal o spodnji zbornici novo pisemno izjavo na intervencijo o vmešanju Egipta v sudanske volitve. Eden pravi, da je egiptovska vlada skušala opipati na izid sudanskih volitev in da je samo o enem tednu poslala v Sudan 1000 uradnikov in pripadnikov vojske, deloma o uniformah. Ti uradniki so bili v Sudanu po egiptovski izjavi, na dopustu. V Chariumu se je mudil tudi egiptovski državni podtajnik za sudanske zadeve. Egipt je pošiljal v Sudan tudi denarne zneske. Eden pravi, da je britanska vlada kljub osemu potrpežljivo in sprajljivo vztrajala na svojem stališču, da zagotovi svobodno volitev in neodvisnost v Sudanu.

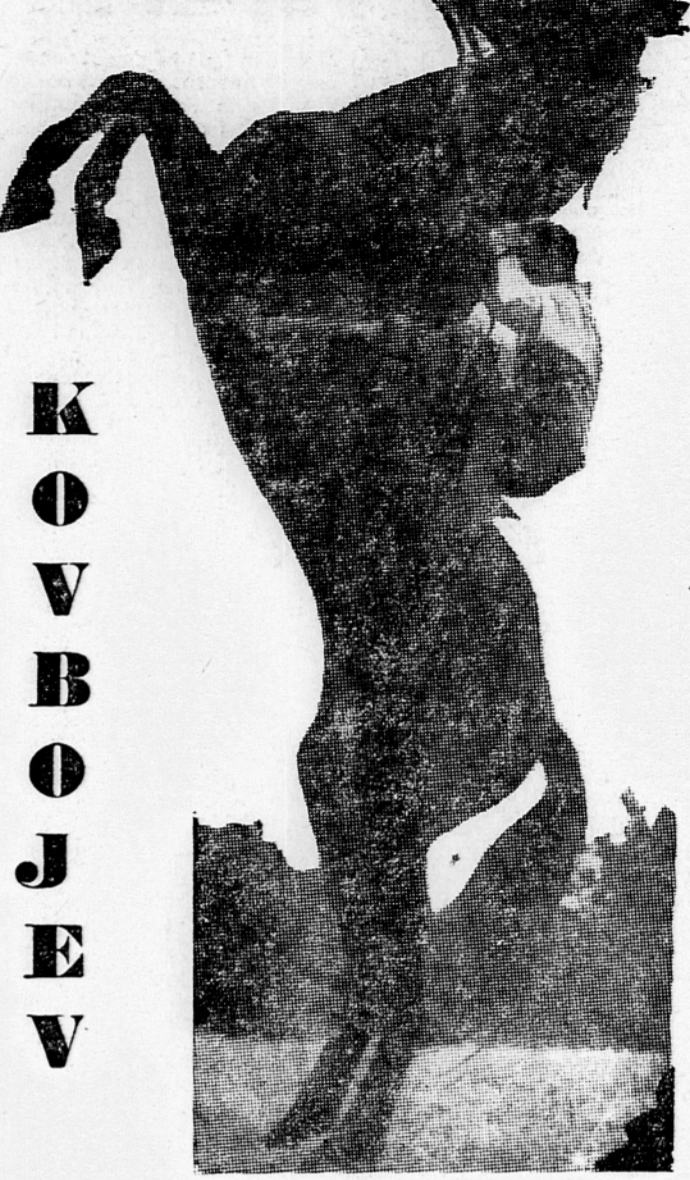

Predstavnik socialistične stranke Republike Španije pri predsedniku republike Ti tu

Državni sekretar Koda Popovič se vrnitvi s Dunaja med novi parji v Mariboru

V SOLI

»Kovbojski« ki jih vidimo, in o bledujemo v filmih, niso kar sami od sebe padli na iskre konj. Prizor iz stroge kovbojske šole nam kaže, da so gibčni jezdeci sprva precej veliki rezevi. Dolgo traja namreč, preden se konj in človek navadita drug na drugega.

ZANIMIVOSTI

Tudi Zahodna Nemčija bo imela atomski inštitut. Po uveljavitvi mirovnih pogodb bodo tudi v Zahodni Nemčiji začeli graditi velik atomski inštitut. To je povedal direktor Max Planckovega inštituta za fiziko v Göttingenu, nosilec Nobelove nagrade prof. Heisenberg na sestanku »Prekomorskega kluba« v Hamburgu. Po njegovih izjavah bo Nemčija lahko predelala za mirovdobne potrebe letno 9 ton uranove rude.

Znani zmagovalec zvočnega žu. dr. zagledski letalec Neville D. Du. ki je že neštetokrat letel z nadzvočno hitrostjo.

Celotna prva naklada nove knjige dr. A. Kenseya »Seksualno življenje žene«, ki je izšla v 250.000 izvodih pri neki založbi v Philadelphiji, je bila razprodana v najkrajšem času. Zato so orž natisnih drugo naklado: 50.000 izvodov te knjige, po kateri je takšno povpraševanje, da so moral izvod druge naklade začeti prodajati pet dni prej, kakor so nameravali. Po knjigi je veliko povpraševanje. Čeprav je precej draga in jo prodajajo po 8 dolarjev, to je po 2400 dinarjev, predvsem zaradi njene vsebine, o kateri je v ZDA mnogo žolčnega razpravljanja.

Nepričakovan uspeh. Slikar Calogero je razstavil pred kratkim v New Yorku celo vrsto portretov raznih ljudi, pokritih s slamnati klobuki. Prodajal ni niti ene slike, pa vendar ni delal zaman. Po ogledu razstavljenih slik mu je neki lastnik tovarne slamnatih klobukov izplačal veliko vsoto za novo izumljeni klobuk. Toda tudi lastnik tovarne ni bil od muh in je imel kar dober nos. Klobuk, ki mu je bil všeč, je brž postal najbolj iskano poletno pokrivalo.

V Združenih državah Amerike izdelujejo v zadnjem času iz plastičnih mas tudi zavese, sedla in kitaro. Cenov so te tri stvari zelo različne po svoji uporabi, tedaj da se zelo dobro obnesejo. Zaves ni treba snemati in jih je mogoče očistiti obsežne. Sedla iz plastičnih mas so zelo stabilna, predvsem pa lahka, kar je posebno važno.

Na zahtevo norveške vlade bo mija mednarodne banke za obnovo in razvoj obiskala Norveško. Preučila bo splošno ekonomsko stanje in se seznanila z norveškimi investicijskimi načrti, za izvedbo katerih bo Norveška morda zposojila za posojilo. Mislja bo ostala v Norveški štiri tedne.

Kitare iz plastičnih mas ne tehtajo več kot 1,8 kg, imajo zelo lep zvok, razen tega pa so neobčutiljive za vlago in toplotne spremembe.

Kljub težkim preizkušnjam še vedno lahkoverna

Povojna Nemčija je postala pravi raj za goljufe. Po podatkih UP (»United Press«) je v Zahodni Nemčiji v zaporu zaradi lažnih baronskih in grofovskih naslovov nad 2000 prebivalcev. Po podatkih same zahodnonemške policije pa je na svobodi še mnogo več takih, ki se šopirijo z lepo zvenečimi in podobnimi naslovi. Ime »barona« odpre vrata, na katera privzdevke »gospod« lahko zama trka Te lahkoverna in neumne miselnosti se s pridom in v velikem obsegu poslužujejo razni goljufi pri svojih namerah. Policija in arhivi bivšega nemškega plemstva imajo polne roke dela. Toda preiskovanja jim ne gredo najbolje od rok. Nemške lahkovernosti se poslužujejo zlasti begunci iz Vzhodne Nemčije.

Londonska senzacija

Ze nekaj tednov prodajata vozne listke v londonskih dvonadstropnih avtobusih prav nevsakdanji sprevednik in nič drugačna sprevednica, ki sta seveda vsak na drugi prog. Sta to učenijski zakonski par Watson: Ronald, redni profesor arheologije na cambrški univerzi, in Margaret, doktor filozofije ter izvedenka za umetnost. Profesor, sin nekega angleškega admirala, se je naveličal razlagati brezbrzišnim študentom stvari, ki nimajo vrednosti, kot je krepko izjavil rektorju univerze, in je pustil dobro plačano službo: letno okoli tisoč funtov sterlingov. Zena je njegov sklep takoj odobrila ter je tudi sama zapustila službo in sledila možu. Zda zaslužita oba skupaj pičlih petdeset funtov mesečno, prej jih je prejel samo on nad osemdeset, a sta vendarle nad vse srečna v novem življenju. Tudi avtobusna uprava je zadovoljna z njima, ker sta se izredno hitro živela v novi poklic ter ga opravljata tudi vestno in brezhibno. Potniki pa si štejejo v čast, ko lahko zahtevajo: »Vozni listek prosim, g. profesor« ali »Vozni listek prosim, g. doktor« -at

Fakir si šiva nove hlače

Konec zadnjega absolutnega monarha

Po dolgem hiranju je v ponedeljek v starosti 73 let umrl ustanovitelj in vladar Arabije, kralj Abdul Azis Ibn Saud, ki se je vpisal v zgodovino kot politik, gospodarstvenik in socialni reformator. Današnja Saudova Arabija je nastala iz nekdanjega sultanata Nedžd (visoka dežela) in kraljevine Hedžas (pregraja). Kraljevina Hedžas je nastala v prvi svetovni vojni, ko se je Husein Ibn All v Mekki proglasil za kralja in pristopil na zavezniško stran. Prvi njegov sin emir Feisal je postal nato kralj Iraka, drugi sin Abdulah pa vladar Transjordanije. Sultanat Nedžd pa je imel nekaj angleškega guvernerja, leta 1900 pa je glavno mesto Nedžda zasedel z bojovniki plemena Vahabito minule dni umrli Abdul Azis Ibn Saud, kar je bil začetek slavne kariere poznejšega »kralja pušava«.

Abdul Azis je do leta 1926 kot sultan samostojno vladal in urejeval deželo Nadžd, ko pa se je takrat kralj Hedžasa Husein proglasil za kalifa, je Abdul Azis spet poslal svoje Vahabite v boj, pregnal kralja Huseina, sebe pa proglasil za kralja Hedžasa in sultana Nedžda. Naslednje leto je bila podpisana pogodba z Veliko Britanijo, po kateri je bila priznana popolna neodvisnost Arabije pod oblastjo Abdula Azisa, Abdul Azis je dal leta 1932 priborjeni državi ime Kraljevina Saudove Arabije.

Istega leta je bilo napovedano, da bosta oba dela skupne kraljevine dobila enotno ustavo. Do tega pa ni prišlo in je še zdaj v veljavi samo ustava Hedžasa od leta 1926. Po tej ustavi ima država ministrski svet in dva posvetovalna sveta. Kralj Ibn Saud je vsa leta sam imenoval člane ministrskega sveta in tudi člane obeh posvetovalnih svetov. Za ministrske je imenoval svoje snove ter je imel pri tem veliko izbire. V svojih haremh je imel baje nad 250 žena, ki so mu rodile mnogo otrok. Ibn Saud je izbral in priznal za prince okoli 40 sinov. Dolga leta je njegov sin Faisal zunanji in notranji minister, tretji sin Mihal je vojni minister, več drugih sinov pa je tudi v obeh posvetovalnih svetih. V ministrskem svetu je imel kralj Ibn Saud samo enega moža, ki ni njegovega rodu. To je finančni minister Abdulah.

Svojo kraljevino si je Ibn Saud priboril in ustanovil po verovanju bojevnikov Vahabitov z Alahovo pomočjo, po lastni izjavi pa na podlagi tega, kar je zapisano v koranu, vladal pa je vsa dolga desetletja tako, da so mu mnogi verski fanatiki očitili, da se ne ravna po koranu. Na taka očitanja je Ibn Saud zelo uspešno odgovarjal, da v koranu pač niso mogli vsega napisati, kar se bo na svetu po sto in sto letih dogajalo. Predvsem je vladar Arabije dobro izkoristil vrelce nafte in ustanovljena je bila družba ARAMCO (arabsko-ameriška petrolejska družba),

ki je nekaj uspešno tekmovala v angloperzijsko petrolejsko družbo. Ibn Saud je črno zlato nafte spreminjal ne samo v rušene kovance, temveč tudi v najrazličnejše tehnične naprave, zlasti pa v avtomobile, letala in železnice. Moderniziral je tudi romanje v Mekko ter do letos pobiral od romarjev tudi znatne pristojbine. Prvič letos Ibn Saudova državna blagajna ni imela nobenih dohodkov od islamskih romarjev.

Svoje izbrane snove je Ibn Saud pošiljal na študije v inozemstvo in tudi v svoji deželi je ustanovil mnogo splošnih in strokovnih šol. Ze v prvem desetletju njegovega vladanja se je mnogo njegovih nekdanjih vahabitskih bojovnikov izučilo za dobre kmetovalce, trgovce in tudi za prometnike in uradnike. Kot orientalski despot je ostal Ibn Saud tudi na stara leta samo še velik ljubitelj konj najboljše pasme. V njegovih hlevih je najmanj 10.000 konj.

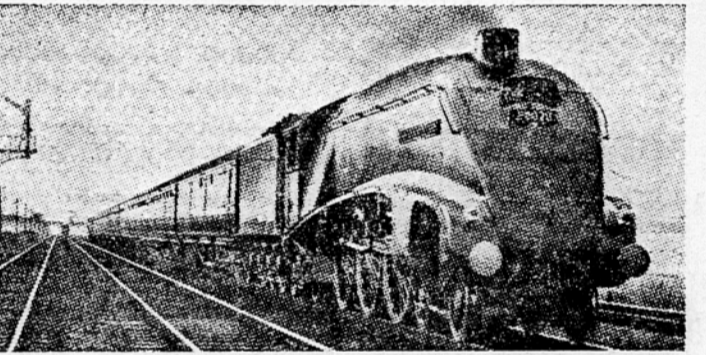
Pred nekaj leti je postal Ibn Saud napol hrom, a je še do zadnjega prisostvoval sejam ministrskega sveta, čeprav je med takimi sejami mnogokrat zadremal. Ko se je zdramil, so mu morali ponoviti vse, kar so sklepali med njegovim dremanjem.

„Vlak bodočnosti“

bo vozil 248 km na uro

Zagrizan konkurenčni boj med letalom in avtomobilom na eni strani ter med železnici na drugi strani je v Združenih državah Amerike že dosegel vrhunec, tako da so se morale tamkajšnje železnice začeti k načrtu, ki smo jih še večeraj poznali le iz knjig utopistov. Ali se bodo ameriške železnice poslužile za modernizacijo svojih prometnih zvez evolucije ali revolucije, še ni znano. Prezident upravnega od-

Lokomotiva »Train Master«

Najmočnejša Diesel-lokomotiva ZDA, ima 4800 konjskih moči

bora železniške družbe »Chesapeake & Ohio« Robert R. Young je odločen nasprotnik konservativcev in je vnet pristavatelj revolucije: ustanovil je združenje, ki je v Ameriki poznano pod imenom »Federation of Railway Progress«, ki dela poskuse z vlakom »X« in z »Vlakom bodočnosti« ter te poskuse tudi financira.

Po zabujanju prezidenta Younga bodo ti moderni vlaki zelo popolni in v njih ne bo čutili pomanjkljivosti, ki jih imajo nam poznani standardni vlaki, to je težo vagonov, ropot, velike obratne stroške, tresljaje, neenakomerno hitrost itd. Kakor so pokazali prvi poskusi bo »Vlak bodočnosti« tudi na ovinkih lahko vozil s hitrostjo 160 km na uro, na ravnih progah pa bo vozil celo 240 km na uro. Vagoni tega najmodernejšega vlaka naj bi bili nižji kakor normalni pulman-voznovi ter tudi krajši. In sicer približno za eno tretjino. Vsak vagon naj bi imel le dve kolesi, to je eno samo os, ki bi se nahajala približno tam, kjer imajo dandanašnji vago-

njem. Večkrat se je pritoževal: »V mladih letih sem se moral boriti za svojo deželo, zdaj pa imam veliko skrb, kdo bo to deželo vodil, ko mene več ne bo.« — Pred smrtjo je tudi vprašan rešil in za njegovega naslednika je bil določen 48-letni sin Saud, ki je rešil očetu življenje pri nekem poskusu atentata. -tg

ORAKEL

To je eden najhitrejših računskih strojev na svetu, ki izračuna v približno 17 urah matematično nalogo, za katero bi potrebovali ljudje okoli 120 let. Bliskoviti računski stroj je seveda last bogate ustanove: ameriške komisije za atomsko energijo (AEC) in je poznan tudi pod imenom elektronski možgan. Brez tega računskega stroja, ki se uradno imenuje »Oak ridge automatic computer, logical engine«, odtod izhaja tudi okrajšava »Orakel« (Orakel). ni mogoče konstruirati jedrskih reaktorjev ali atomskih peč. S pomočjo tega stroja je mogoče pomnožiti n. pr. dvanajststevilne številke v eni dvestotinki sekunde. Razen tega lahko obdrži ta stroj v

Strah pred Južno Ameriko v letu 2000

Po mnenju strokovnjakov, ki proučujejo gibanje prebivalstva, narašča število prebivalcev v zadnjih letih in po sedaj znanih podatkih najhitreje na vsem svetu v deželah Južne Amerike. Vsako leto narašče tukaj prebivalstvo za 2,50%, medtem ko znaša povprečno letno povečanje prebivalstva na vsem svetu nekaj

nad 1%, v ZDA pa 1,7%. Južna Amerika šteje sedaj skupaj s otoki Zahodne Indije približno 173 milijonov prebivalcev. Če bo število prebivalcev naraščalo tudi v bodoče tako naglo, bo štela že v letu 2000 okoli 550 milijonov prebivalcev in bi znatno prehitela Združene države Amerike, ki bi imele tedaj le okrog četrtil milijarde prebivalcev. S takšnim strahom gleda na porast prebivalstva v Južni Ameriki ameriški statistični urad, ki ga vodijo predvsem pristaši Maltusove teorije, to je ljudje, ki jih zelo skrbi, da ne bi bilo na svetu več prebivalcev, kakor je na razpolago hrane za njihovo preživljanje. Po podatkih tega urada je v Južni Ameriki v opadanju tudi smrtnost, zlasti zaradi uvajanja sodobne medicine. Ustaljeni visoki odstotek rojstev bo po mnenju tega urada trajal še dalj časa. Če se bo povečal odstotek smrtnosti in bo število rojstev ostalo na sedanjih višini, bo postopoma znatno povečanje prebivalstva v Južni Ameriki vsako leto 3,3%. Na ta način bi število prebivalstva dežel Južne Amerike naraslo že kmalu po letu 2000 na okoli eno milijardo prebivalcev. S kakšnimi črnimi mislimi in teorijami se ukvarjajo v ameriškem statističnem uradu je še bolj razvidno tudi iz tega, da se zelo oprilejajo upanja, češ prebivalstvo Južne Amerike bo v bodoče v vse večjem številu živelo po mestih, kjer je hitrost naraščanja prebivalstva manjša kakor na vast.

Pokopališča avtomobilov

Lani so odpeljali na ameriška pokopališča avtomobilov rekordno število kamionov in osebnih avtomobilov. Po statističnih podatkih so se pokopališča avtomobilov v Združenih državah Amerike pomnožila za 3.670.824 motornih vozil, in sicer za 3.138.989 osebnih avtomobilov in za 531.835 tovornih avtomobilov. Lani je bilo prijavljenih v Združenih državah Amerike 4.158.394 novih motornih vozil. Namesto sedmih od služenih avtomobilov je prišlo v promet 10 novih. Po minuli svetovni vojni so v Združenih državah Amerike opustili lastniki nad 14.269.000 avtomobilov.

Ce bodo železniške družbe ameriškega vzhoda odobrile te zanimive poskuse in jih spoznale za koristne, bodo uvedli nove vlake v promet že nekako v petih letih. Prezident Robert Young se zanaša na to, da bodo ameriške železniške družbe spoznale, da si kopoljejo z »zaostalostjo«, to je s sedanjimi prometnimi sredstvi, ki jih imajo, svoj lastni grob.

Japonski poročni sejem

Pred kratkim so praznovali v Tokju posebno vrsto obletnice, in sicer peto obletnico prvega poročnega sejma. Za ta sejem je dala pred petimi leti pobudo neka trgovska hiša, reklamna ideja pa je rodila ljudski občaj. Sto in sto mladenčev in deklet je prišlo na povabilo trgovske hiše že na prvi poročni sejem v Tokju. Trdijo, da je bilo na tem neobveznem sestanku zelo zabavno: že kmalu zatem pa je bilo sklenjenih okoli 250 porok med udeleženci sejma. Posledice tega sestanka so pomenile za Tokjo pravo

senzacijo in tod so vzroki, da se je zakoreninil ta sejem. Na japonskem poročnem sejm je približno takole: Določena dne se zbere dekleta, ki se žele poročiti, in vsaka je označena s številko. Moški dobe v roke številke vseh deklet, poleg številka pa je označena tudi starost, zaposlitev in drugo. Seveda manjkata ime in priimek, toda že nekaj podatkov je dovolj za prvo neobvezno poznanstvo. Drugi dan sejma pa prevzamejo vlogo deklet moški in tedaj si izbirajo dekleta. Izbrajo pa si seveda s pomočjo posrednika.

GRADBENO PODJETJE „TEHNIKA“

LUKAVAC, telefon Tuzla 295
IŠČE za svoja gradilišča v Maglaju, Tuzli in Lukavcu:

- VEČ GRADBENIH INŽENIRJEV z daljšo prakso v operativi
- DVA MLAJŠA GRADBENA INŽENIRJA TRI STAREJŠE TEHNIKE z daljšo prakso v visoki gradnji
- ENEGA STROJNEGA TEHNIKA z daljšo prakso
- ENEGA GEOMETRA za gradilišče Maglaj ter
- VEČ ZIDARJEV IN TESARJEV
- PLACA ZA USLUŽBENCE PO TARIFNEM PRAVILNIKU OZIROMA PO SPORAZUMU, A ZA DELAVCE PO UČINKU NA VSEH GRADILIŠČIH ZAGOTOVLJEN TERENSKI DODATEK. — ZAGOTOVLJENO DELO ČEZ ZIMO. — POTNE STROŠKE IN NADOMESTEK ZA IZGUBLJEN DELOVNI ČAS NA POTOVANJU PLACA PODJETJE

Zgovornemu in spretnemu upokojencu

nudimo stalni zaslužek. Pismene ponudbe pod »Izredna prilika« v oglasni oddelk.

Za uvoz perzijskih preprog je francoska vlada odobrila vsoto 300 milijonov frankov.

Gospodična „Helikopter“

Indokina je vroča dežela za Francoze. Borba s Viet-Minhovimi partizani ni igrača. Gorje ranjenicu v nedostopnem svetu! Pa je posvetil med nje svetli žarek v podobi majhne črno-oke kapitanke nežnih oblik in poslikanih ustnic, a trde roke in odločne volje. Ze četrto leto se mudi med njimi. Rešila je že kdo ve koliko življenj, ki bi jih sicer uničila imperalistična vojna. Letalski kapitan — mlada Valérie Edmée André, posebelna drznost in smelost, služi v francoski armadi kot pilot-zdravnik. S svojim helikopterjem se po potrebi dviga ter se med bojnim metežem spušča za fronto, pobira najtežje ranjenice ter jih odpelje do najbližje bolnišnice v zaledju.

Rojena v Strasbourgu, njen oče je bil profesor, je bila že s trinajstim leti navdušena motociklistka, šestnajstletna pa je že obiskovala pilotski tečaj. Ko so Nemci v drugi svetovni vojni zasedli Francijo in zaprli letalske šole, je Edmée začela

študirati medicino na strasbourški fakulteti. Leta 1943 so Nemci odvedli v taborišča vse francoske študente, ki so jih utegnili poloviti. Edmée je skrivaj pobegnila v Pariz, tam dokončala medicinski študij ter se specializirala za možgansko operaterko. Službo je nastopila kot vojaški zdravnik na nekem letališču, kjer so vežbali padalce. Sportna žilica ji ni dala miru. Slja je tudi sama v letala; odskočila je vedno prva, tla je dosegla vedno zadnja, saj je tehtala komaj 44 kg. Pridobila si je padalsko diplomu, leta 1949 pa je odšla v Saigon v osrednjo bolnišnico za možganske operacije.

naložiti na tovarni avto trinajst ranjenih francoskih vojakov; z blazno naglico se je prebrila skozi sovražne črte in pripeljala vojake v francosko bolnišnico.

Spuščanje s padalom ji ni pomenilo nič, težava je bila vedno na povratku. Sele leta 1950 se ji je posrečilo, dobiti helikopter. Urno se je naučila tudi pilotiranja s tem najmlajšim letalom in poslej se je dvigala in spuščala, kjer je bilo potrebno, operirala in obvezovala, najtežje ranjenice pa je nalagala v nosilnici ob obeh straneh notranjosti helikopterja ter odzvela z njimi v bolnišnico. In to dela še vedno!

Od tam se je večkrat odpravila z letalom na bojišče. Spustila se je s padalom za francoskimi črtami, operirala in obvezovala ranjene vojake ter skrbelo za njihov prevoz izven bojnega področja. To ni bilo lahko! Zaneslo jo je tudi za sovražne linije. Negovala je Vietnamce in nič se ji ni zgodilo. Nekoč se ji je posrečilo

Dnevne vesti

KOLENDAR
Sobota, 14. novembra: Borislava. Nedelja, 15. novembra: Poide.

14. X. 1943. — Enote XV. divizije napadajo Novo mesto in prizadevajo sovražniku velike izgube.

Na strojni fakulteti TVŠ sta di. pleničila za strojno inženjerski študij. Langer Bojan in Martelanc Dušan. Čestitamo!
Društvo prevajalcev Slovenije vodi svoje članse na članski sestanki. K 10. v ponedeljek 15. novembra ob 20. uri v klubu v Wolfovi 1/III. — Odbor.

Za strokovne in druge izpite, za študij v raznih administrativnih in gospodarskih tečajih in podobnih, za poglabljanje lastne izobrazbe potrebujete knjige. »Zmaga socialna nad državo«, kapitalistični birokratism, »Iz vsebine: Ustavni zakon, Zakon o izvršitvi Ustavnega zakona, Govori Tita, Kardelja, Maraka, Breclja o naši novi družbeni ustavi in politiki ureditvi. Knjigo dobite do vsod za 200 din.

Pri pisanej praksi uporabljajte priznane dobre Gospodov krmilni prašek »REDISOLE«.
Za nego lica je najboljša krema »FOUR VOUS«. Dobite jo v drogerijah in parfumerijah.
V zalozbi KOMUSA je izšel doc. Janka »Uvod v fizikalni praktični kum«. Dobite se v knjižarnah. Cena 1.549 din. — Studenti ga dobe pri zalozbi KOMUS. Slatnarjeva 3. po značilni ceni.

Kam v nedeljo na »Martinovo«
Vse dom »Partizanska« in »Sis-ka« na zabavno prireditelj Društva strojnokov, strojevodij in kurja-čev Slovenije. Igra odličnih jazz. — Pričetek ob 16. uri.

Državni arhiv LRS sporoča, da je zaradi pomanjkanja zaprt od sobote, 14. XI. 1953 dalje.

GLEDALISČE
DRAMA
Sobota, 14. nov. ob 20: Salacrou »Tak kakor vsi« Abonma red C. (Reoula igra Demeter Bitenc).
Nedelja, 15. nov. ob 20: Salacrou »Tak kakor vsi«. Izven te za do- delbeje. (Raoula igra Vladimir Ponedeljek, 16. nov.: zaprti.

OPERA
Sobota, 14. nov. ob 19:30: Verdi »Rigoletto«. Zaključena pred- stava za delegate Letne skupščine ZSJ.

Novo knjige

Dr. Eman Pertl:
MEDICINSKA KOZMETIKA
Kako si ohranimo zdravo in lepo kožo? 172 strani. — Vezano 290 dinarjev.
Slovenski knjižni zavod v Ljubljani.

Kalkulanta
za kalkulacije inštalacij centralne kurjave in vodovoda sprejme-ta tako.

Po možnosti naj bo strojni tehnik ali inženir. Plača po dogovoru. Interesenti naj se pri- glase pisмено ali ust- meno na direkciji

Instalacijskega podjetja »TOPLOVOD«, Ljubljana, Črtomirova 6.

TOVARNA USNJA »KONUS«, Slovenske Konjice,

- Išče
  - GRABBENEGA INŽENIRJA s prakso,
  - GRABBENEGA TEHNIKA s prakso,
  - STROJNEGA INŽENIRJA s prakso,
  - STROJNEGA TEHNIKA s prakso.
- Murska Sobota
Mestni kino: italijanski barvni film »Bagdadca roža«.
Ptuj
Mestni kino: amer. film »Novi«, ni sloveck.

KULTURNI RAZGLEDI

Simfonični koncert Slovenske filharmonije

Dirigent: Samo Hubad, solist: Melita Lorkovič

Po petih letih smo spet slišali Bravničarjevo »Simfonični antitezo«, ki je predstavljala po mnenju več kritikov najboljšo skladbo na letošnjem festivalu moderne glasbe v Salzburgu. Oprta na dve tolmarski narodni temi, ki sta obe pripravni za simfonični razplet, je tudi ta skladba primer spretnega vnašanja folklorne v simfonično glasbo, v čemur je prav Bravničar mojster. Preudarno grajen ter odlično instrumentiran »Largo« prinaša sakralno temo v več permutacijah, je harmonično malce preveč stičen, čeprav prinaša v srednjem delu nekaj modula- cij, ki so pa vse mehke. Odlični je višek po presnetiljni koroni. Živahni, temperamentni drugi stavek v obliki vari- acij na narodno temo, ki so pa izvršene po principu nekakega ronda, zahteva mnogo dela z orkestrom, praden postane pla- stičen zaradi nanizanja več motivov eno nad drugo. Tema- tika je virtuozno obdelana, po- sabet pre malo modularna, po- sabet v prvi polovici, briljant-

bvoil 14.30 Radijska reklame: 14.40 Igra plesni ork. Radia Zagreb; 15.30 Za pomirje: Obe in sin iz Gogoljevega »Tarasa Bulbe«; 15.50 To in ono z vseh strani vnes pestre pesnitve srednj. 17.00 Po- ski zbor »Glasbene matice« iz Ljubljane p. v. Cirila Cvetka po. je narodne in umetne pesmi: 17.30 Med kneževih pevci in godci: 17.40 Jugoslovenska laža orka- stralna glasba: 19.30 Zabavna glasba vmes reklame: 20.00 Pred vltvitevi: 20.10 Pisan sobotni ve- der; 22.10 Kaj bo prihajati te- den na sporedu? 22.20 Glasbene medraje: 22.30 do 23.00 Radijska naše izsoljene na valu 327.1m; 23.00 do 24.00 Oddaja Radia Jus- slovia za tulino na valu 327.1m (prenos iz Zagreba).

OBVESTILA

Sanatorij za pljučno TBC Anka- ran pri Kopru STT sprejme v službo: — 1. Medicinsko sestro z prakso iz pljučne TBC. — 2. La- borantnega tehnika z sred. labo- rant. šolo. — 3. Šefa kuhinje z večletno prakso in večšega v pri- praviljanju dietetne hrane. — Pla- ča po uredbi in dodatku za Zono Pismene ponudbe z opisom kva- litacij in dosedanjega službovan- ja poslani na Upravo sanatorija.

JAVNA DRAŽBA

Na podlagi 3. čl. Uredbe o pro- daji stanovanjskih hiš Ur. list FLRJ št. 7/49-53 ter na podlagi sklopa Občinskega ljudskega odbora Skofja vas razpisujemo javno dražbo naslednjih stano- vanjskih hiš: enostanovanjska hi- ša Skofja vas št. 18 zač. cena 1.101.305 din.; enostanovanjska hi- šica brez števil, Skofja vas, zač. cena 378.200 din. — Dražba bo na sedežu Občinskega LO Skofja vas dne 20. novembra 1953 s pri- četkom ob 9. uri zjutraj. Pismene ponudbe v zaprtih kuvertah se sprejmejo do vključno 15. novem- bra 1953.

OBVESTILO VSEM OBDEJALCEM ELEKTRICNE ENERGIJE NA PODROČJU CELJE-MESTO IN CELJE-OKOLICA

Zaradi neodoljivih del na elektro-napravah visoke in nizke napetosti bo v nedeljo, dne 15. 11. m. od 8. do 15. ure prekinjena do- nava električne energije vsem ob- dejalcem in odjemalcem široke potrošnje na področju Celje-me- sto, Voljnik, Strmec Frankolovo, Pebarje, Store, Sentjurij in Gro- bnik. Iz varnostnih razlogov je za- hvala železnica družina Smole. Ljubljana, 13. XI. 1953.

OBJAVA

Pozivamo vsa državna kmetijs- ka posvetila, gospodarske in za- družne organizacije, države za- vode, znanstvene ustanove, in- ženirje in gospodarstva, da nam pri- pomenejo na odjemalce široke potrošnje na področju Celje-me- sto, Voljnik, Strmec Frankolovo, Pebarje, Store, Sentjurij in Gro- bnik. Iz varnostnih razlogov je za- hvala železnica družina Smole. Ljubljana, 13. XI. 1953.

KONCERTI

Igor Ozim koncertira s Hildo Hoak Casovo, 23. novembra. Svo- red obsega Bachovo in Beethovo novo sonato in več manjših del. Vstopnice v Koncertni posloval- nici v ponedeljek ob 16. ure dalje.

RADIO

Poročila: 5.45, 6.30, 12.30, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00.
7.00 do 7.05 Odgovori gospodi- njam: 12.00 Opod. orkestr. spored; in objave: 12.45 Zabavna glasba; 13.00 Nove knjige: 13.10 Slovenska narodna glasba (prenos v Za- grob); 13.45 Jezikovni posovori — ponovitvi! 14.00 Za prijetno za- hvala.

MARIBOR
Dežurna lekarna
Sobota, 14. nov.: Lekarna »Pri- grad«. Partizanska cesta 1. Slovensko narodno gledališče
Sobota, 14. nov. ob 20: Roland »Odeljmo v miru svoje vtro- vne«. Premiera. Izven te za pre- mijski abonma.

UMRLI

Umrl je naš stari oče test. brat in stric

JANEZ JUVAN,
Pogreb bo 15. novembra ob 14.30 uri v cerkvi svet. Krištofa na Za- lah. — Zalujoci ostali.

Nepričakovano je umrl v Ma- riboru

JANKO ZORKO
prokurist, mešični hranilnik v pokolu
Pogreb bo v nedeljo ob 15. uri na pokopališču v Podbrzeđu. — Zalujoci žena Betka in sorodstvo.

Umrla je naša draga sestra, svakinja, teta

ROZKA FERJUC,
Pogreb bo 15. novembra ob 15.30 iz pred pokopališča na Viču. Zalujoci: rodbinje: Rovani, Ferjuci, Zverzljak. — Ljubljana, Rožna do- lina, Komenda Izlake.

ZAHVALE

Prisrčno se zahvalujemo vsem prijateljem, znancom, hišnim so- stanovalcem in gostincem večerni Prilasknega oktetu in vsem osta- lim, ki so pospremili našo nepo- zabno, menico

MALCI MAJČEN
na njeno zadnji poti, ji pokloniti prekrasno cvetje in zapev v slo- vo. Prav posebno da se zahvalju- jemo dr. Arku in dr. Mundi za njun trud za pridobitvost. — Zalujoci hčerka Slavica in ostalo sorodstvo.

Vsem številnim in dobrih lju- demu, ki so pisмено izrazili in še izražajo sožalje ob bridki izgubi Ljubljane

ZVONKE
izrekanj najpoželjše zahvalo. — Dr. Alojz Rustja s sinom Uro- šem.

Vsem darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki ste z nami soobstvovali in spretini našega nenadoma obhajata moža očeta, starsega očeta itd.

SMOLE IGNAČIJA

Železni uradnik v pokolu
na njegovi zadnji poti v tako ve- likem številu, naša najprijetnejša zahvala Zalujoča družina Smole. Ljubljana, 13. XI. 1953.

MALI OGLASI

»STRA«, tovarna copitar, ščetki in čevlje. Koper, išče za takojšnjo na- stop ščetkarjevega mojstra in dva pomočnika, ki so večji izdelave copitarjev in ščetk. Ponudbe poslati tovarni. 1940-1
MESTO SKLADIŠČNIKA doma po- slednje faze z odloženim vojaškim rokom. Ponudbe poslati pod »Service« v ogl. odd. 1907-1
BIVSI TRGOVEC z lep pisavo želi zaposeliti na delo. Ponudbe v ogl. oddelku pod »Slovensko in nem- ško«. 1908-1
SIKLOŠČNIKA, večšega izdaje raz- naka kovinskega materiala sprejme takoj Tehnični inštitut kovinske industrije LRS, Ljubljana. — Tra- ta 12. 1909-1
BOLNIŠNICA ZA TUBERKULOZO v Smoleh razpisuje mesto bol- ničarja (moškega). Plača in dodat- ki po uredbi, nastop po možnosti takoj. 1907-1
TRGOVSKI POMOČNIK, starejša glasovni, verziran v vseh strokah trgo- vanje in odzupa želi namestitve kot skladničar, poselovlja ali potnik. Ponudbe v področju Maribor pod »Signum« uspeh. 1903-1
V UCENJE za radiomehanike sprej- memo dva učenca. Pogoj za spre- jete: završena srednja šola in ama- teurski izpit. Ponudbe v ogl. odd. 1907-2
KANARKE — HARCERJE, kadir- ice in samice, prodam. Jerše, Samir- jeva ul. 11. Ljubljana. 1908-4
VIZIJSKI SOVOJ, razne tiraže, v dobrem stanju, prodamo. — Ogled pri Trgovskem podjetju s kmet. pridelki. Ljubljana, Gospo- svetska 15, vsak dan od 7. do 12. ure. 1908-4
POLVICNO VIOLINO z etnijem povir prodam. Naslov v oglašnem oddelku. 1908-4
SIVALNI STROJ, dolgi čolnčiki, od- ločen, prodam. Irkič, Pod Ježami Štev 17. 1890-4
PRODAM: 2 original Bohmerjeva srdila 20 cm in 6 ključavnice, 2 zice. — Naslov v podružnici SP Zice. — 1909-4
OPEKO, strešno in zidno, dobavi takoj vagonne količine »Angro- gradnja«, Ljubljana, Trubarjeva 18 (Sv. Petra cesta) tel. 22-606. 1913-4
GLOBOK OTROSKI VOZICEK, do- bro ohranjen, prodam za 6000 din. Sostar Dušan, Pleteršnikova 26, Bežigrad. 1913-6
STEDILNIK in šamotna peč ugod- no napredaj. Beethovnova ulica 9, dorušče. 1913-4
ELEKTRICNA STEVEC prodam. — Lepotroška 14. 1912-4
KIATIR prodam. Naslov v oglašnem oddelku. 1912-4
RABLJENO KUHNJSKO OPRAVO prodam. Naslov v oglašnem oddelku. 1912-4
PRODAM RADIO 5+1, »Saeshe- verke«, kinoskopa, v odličnem sta- nju. Za vasjo 24. Zg. Siska. Ogled od 12. do 15. ure. 1916-4

KINO

»UNION«: ameriški barvni film »Skrivnostno življenje Walterja Mittyja«. Tednik. Predstave ob 16. 18. 15 in 20.30.

»KOMUNA«: amer. film »Trinaj- stvo«. Tednik. Predstave ob 16. 18 in 20.

»SLOGA«: premiera amer. filma »Rečelaski in kowboy«. Tednik. Predstave ob 18 in 20.

»SOCA«: francoski film »Pariska razmetanja«. Brez tednika. Pred- stave ob 16. 18 in 20. Prodaja vstop- nic v 16. 18. Prodaja vstopnic v 16. 18. 15 in 20.30. Prodaja vstopnic od 15. dalje.

»SISKA«: ameriški film »Rudnik kralja Selemona«. Brez tednika. Pred- stave ob 16. 18 in 20. Prodaja vstop- nic od 15. dalje.

»TRIGLAV«: amer. barvni; film: »Vešelo in brez skrbi«. Tednik. In- dijski kmet. Predstave ob 16. 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15. dalje.

»LITOSTROJ«: švedski film »Ple- sala je eno seno polje«. In ted- nik ob 16. Ob 19.30: amer. film »Tajni tovariš in tednik. Prodaja vstopnic eno uro pred pričet- kom.

»UNION«: ameriški film »Zločin v Novadi«.

»DOM«: ameriški film »Ob veliki ločnici«.

»AMERISKE BARVNE RISAKE«: ameriške barvne risaneke.

»KAMRIF«: angleški film »Hitrejši od zvoka«.

»ZADOBROVA«: amer. barvna ri- sanika »Bamby« — Amer. film »Kraljev brivice«.

»VEVCE«: avstralski film »Niki«.

»DOMZALE«: japonski film v 20- d. 20. dvojni program »Plevaloci gledališče« in »Odločitev pred zoro«.

»ROGASKA SLATINA«: ameriški film »Arctic«.

»ZELJE«: japonski film »Skalna ozorja«. Fečnik: »Da nas nih- čje ne iznemadi«.

»STORŽIČ«: amer. barvni film »Plevaloci gledališče«.

»DVE VELIKI LUTZ PEČI« ugodno prodamo. Tovarna zamakova, Ljub- ljana, Celovška cesta 32. 1917-4

»PROAM KMEČKO POSESTVO« — blizu postaje Sentjur pri Celju. Ogled v Rihniku 24. 1915-7

»OPREMLJEN SENCEN KABINET« s centralno kurjavo v Mariboru, za- menjam za primerno sobo v Ljub- ljani za vstopnico. Ponudbe ogl. oddelku pod »992«. 1939-9

»VDOVEC ISCE GOSPODINJO« za stalno, skupno gospodinjstvo. Po- nudbe pod »Vrte« v oglašni oddel- ku. SP.

»JAVNA DRAŽBA. Kmetijska delo- rna zadruga Sarmato ob Savi bo prodajala na javni dražbi v po- nedeljek, 16. novembra ob 9. do- polne razne kmetijske stroje, gradbe za konjsko opremo, kom- binirke, obrabcele za seno in raz- lični drugi stroje«. 19049-11

»TOVARISA« ki je 12. tega meseca pomotoma vzel tujo osebno izkaz- nico v kopališču Slon, prosim, da jo vrne pri blažajni. 1904-11

»SILVAČIŠČIŠČE KNJIGOVODJE« raz- naka knjižničarjevo delo. Gostinski po- detje v Ljubljani. Nastop 1. marca 1954. Pismene ponudbe pod »Sta- rejši knjigovodja« v oglašni oddel- ku. 1909-1

»DAKTILOGRAFKO« s perfektnim znanjem francoskega, nemškega in slovenskega pisane, išče mo- naslov v oglašnem odd. 1919-1

»BRIVSKO-FRIZERSKO POSLOV- CO« z večletno prakso išče sodo- »Rus«, Trebnje na Dolenskem. 19179-1

»SOFERJA-TRAKTORISTA« za sli- niko išče kmetijsko posvetilo v Ljubljani. Zelasli se na upravi — Cesta na Loko številka 4 — Ljub- ljana. 1913-1

»PRODAM:« disous redukcijski ventil AGA, strojčke za uvaljanje kolov- niki 37 do 60 mm, poljsko ka- lnično, pisni rezišči, rezalne navoje REMS, 2,80 m nosilke INP 13, železno peč. Cankarjevo nabrežje št. 7 — delavnica. 19183-4

»PLOHE, STOLICE, različnih les, sa- mokobilje — rabljeno, prodam.« Podmličkova 3a. 19176-4

»STEDILNIK, dobro ohranjen, s ko- tilcem za vodo, kupim. Zaželen domajstri. Postane na tel. 20.98 od 10. do 12. ure. 19167-4

»PRODAM gibljivo osovino, dolgo 2 metra in radov material s škarlo. Naslov v oglašnem odd. 19150-4

»MINERVA« baterijski radijski apar- at, v dobrem stanju prodam. Na- slov v oglašnem odd. 1914-4

»RAZNO OBRONČNO ZELEZO KUPI- jemo. Ponudbe: Sodarška zadruga Tacen. 19136-5

»KOMFORTNO« dvosobno stanovanje s kabinetom z Beethovnovi ulici, zamakova. Ponudba pod »Kona- ca« — center v oglašni odd. 19174-9

»IZGUBLJENA ŽENSKA URA — od »Daj — Dame do Rožne doline.« — Prosimo pošteznega najditelja, naj jo vrne v oglašni odd. 19162-10

»PROJEKCIJEM vse žalije besede, ki vem jih izrekel 4. novembra 1953 v slovičarini Rogaski Slatine, proti tovarišu Bostič Rudolfo, po- slovodhi hotela Slovenski dom. Kos VIII, Rogaska Slatina. 19180-11

Odgovori na vprašanja

J. K. Ljubljana
VPRAŠANJE: Leta 1948 ste se preselili v Beograd in se normal- no pripravili kakor tudi vpisali v volilni imenik. Leta 1950 in 1951 ste vpisani v volilni imenik, ste na zdraviljavu na Golniku, Odliš- ste iz Beograda, ne da bi se od- javili glede stanovanja ali izpisa iz volilnega imenika. Letos 23. IX. ste pisali po poštom da ste vpisani v volilni imenik, da bi lahko volili, a po enem mese- cu ste dobili odgovor (datum 27. IX.), da niste tam v volilnem imeniku in da lahko volite tam, kjer ste prebivali marca letos. Vključno vrstnikom osebnim in- tervevncijam vztrajajo na svojem stajšnju da niste v volilnem ime- niku in da ne morejo dati potrdi- lila. Vprašate, kaj naj ukrenete, da boste lahko volili?

ODGOVOR: Iz Vašega dopisa je razvidno da si pridruživete žele- lio izseliti najemnika. Ker ste dosegli pravomočno sodno od- poved lahko zahtevate od stanovanjskega urada prisilno izselitev, ki jo pa sme izvršiti le pod pogojem, da hkrati dodeli izseljeni stranki drug ustrezen stanovanjski prostor (19. in 18. čl. Zak. o stanov. in poslov. prostori- rib). Dokler torej take ustreznosti sobe ne našete, ne sme po zakonu izvršiti sodne odločev. In lah- ko stvar poskusite če odkriete in- javni stanovanjskemu uradu tako soto.

Zamuda v plačevanju najemni- ne in prispevka za uporabo vode ni odločevni razlog, ki bi opravi- čeval prisilno izselitev najem- nika. Do plačila lahko navede le na ta način, da najemnika tožite na plačilo zapadlih obrovov pri sodišču. Okolnost, da ima prejšnji lastnik hiše v tej sobi še nekaj pohištva, je za primer brez pomena razen če dokažete raz- lastitvenem postopku z odločbo o zamenjavi hiš kaj drugega do- ločeno ali dogovorjeno.

N. F. Maribor
VPRAŠANJE: S posredovanjem agencije z nepremičninskimi ste našli primerno kupca za svojo hišo. MLO vam po izjavi pravnega referenta prodaje ne dovolji, ker da gre za večjo kot dvesto kvadratnih metrov, kar pa na vašem mnenju ali točno. Kaj vam je storiti, da se vam prodaja odobri, ker imate sedaj celo dva kupca, ki bi kupila hišo, eden spoznaji drugi zgornji del?

ODGOVOR: Po Uredbi nad pro- metom z nepremičninami (Ur. I. FLRJ 24/48), je za prodajo hiše potrebno pomrejšnje dovoljenje. V vašem primeru MLO Maribor, pomena razen če dokažete raz- lastitvenem postopku z odločbo o zamenjavi hiš kaj drugega do- ločeno ali dogovorjeno. Če niste s temi zadovoljni napravite na MLO pismeno prošnjo za odobri- tev kupca, predložitve za odobri- tev MLO na podlagi obravnavane odločbe. Če ho odločbo odločil- ma, se lahko v roku 15 dni po pre- loženju odločbe prijavite na repub- liški državni sekretariatu za go- spodarsko in trgovsko zadeve in- teligenčno, kar MLO in če tudi z njegovo rešitvijo ne bi bil zadovoljni, imate pravico v na- daljših 30 dneh po nilesem pre- jemu sprostiti upravni spor s tož- bo pri Vrhovnem sodišču LRS.

Pripomba urečnitvina: Prosimo vse tiste ki izvirno žele pisмено odgovor na vprašanje, da prilože zamklo za odgovor.

KUPON

za pravno posvetovalnico S. P. »Odgovori na vprašanja«

Ob otvoritvi asfaltirane ceste v Škofji Loki

V nedeljo 15. novembra ob sklopu tradicionalnega škofje- loškega tedna bodo v Škofji Loki odprli novo asfaltirano cesto, ki je do sedaj dovršena od kapucinskega mostu do kolodvoru na Trati ter odcpek ceste proti Spodnjemu trgu do mostu pri tovarni klobukov ter do Dolenjske hiše proti Stari Loki.

Skupni stroški za vsa dela, ki se bodo še prihodnje leto nadaljevala in dovršila, bodo znašali 47.600.000 din. Do sed- jaj dovršena dela stanejo 33 milijonov din, 1 m dograjena ceste stane 11.000 din.

Slavnostna otvoritev ceste bo v nedeljo ob 10. uri pri Si- frerju s sodelovanjem vojske go- dbe. Pri otvoritvi bo govoril član izvršnega sveta LRS tov. Boris Ziberi in kandidatka za republiko skupščino tov. Mira Svetinova. Po otvoritvi bo nagradna šafeta, pri kateri bodo sodelovali Partizan, gim- nazija in JLA. Poleg šafete bodo tudi avto-moto in plo- nirske dirke na novi cesti.

Z večerno akademijo v kul- turnem domu Lo Škofjeolški teden zaključijo.

Pred nekaj dnevi je priredil ljub- ljanski oktet v pronaoprijavi dvozni kulturnega doma v Škofji Loki kon- cert. Nazvoči so z užitek spremlja- liji pester spored, ki je obsegal umetniške pesmi in popularne ljud- ske glasbe. Tako se navede iz Škofjeolški so nato izrazili željo, da bi bile tovrstne prireditve v Škof- ji Loki čim številnejše.

temu se je pridružila še pre- lepo podana »O moja dobra smrt«. Sonja Draklerjeva je najbolj »koncertantna« med vsemi. Pesmi so bile kot pisane zanjio in v njih je prišel njen mehki, a kljub temu volumi- nozni glas do polne veljave. Samo Smerkolj je pel pesem »(Slovo)«, ki je v klavirskem partu najbolj obtežena, a sklada- telj je to premalo upošteval, tako da je pevca, ki ima ob- širen in udaren glas, na mno- gih mestih pokrili. Izredno težo kos pesem je zapel zanesljivo in muzikalno. Lepo je prinesel tri narodne. Najmlajši koncertant med njimi je Zdravko Kovač, ki ima silno obširen lep glas. Malo začasno tremo je kmalu premagal in je zapel svoje pesmi, med katerimi je »Mejnik« muzikalno zelo za- pletena, z vso potrebno drama- tikom.

Lepemu prednašanju izseh- pevcov bi ospovalar samo iz- govorjavo, ki mora biti nujno tako jasna, da se jo razume brez napora, kar je pri klavir- ski spremljavi vedno mogoče doseči.

Spremljal je izvrstno sklada- telj, ki je sam po sebi nekateri pesmih bil premočan, s čemer je tudi tekst, ki žal ni bil tiskan v programih, večkrat postal nejasen.

Dr. Danilo Svara

vstis je naredil prelepi drugi stavek, predvsem zaradi hlad- noče in fiksnega tempa, ki je uklepal ta pomladni stavek v led. Srednja tema je zaradi celjpnja v posamezne takte, ki morajo biti medsebojno po- vezani z frazo, popolnoma raz- padla, s čemer je izgubil ta stavek glavno oporo v sredini. Izvedba vse sinfonije je bila zelo neonotna, od izvršnih momentov do nezadovoljivih, kar je posledica nezadostno pogljobljenega študija.

Dr. Danilo Svara

Večer pesmi Marjana Lipovška

Solisti: Sonja H očevarjeva, Vanda Gerlovičeva, Son

